

BAB 3

KONFLIK DUNIA DAN PENDUDUKAN JEPUN DI NEGARA KITA

Sinopsis

Konflik dunia yang merangkumi Perang Dunia Pertama dan Perang Dunia Kedua tercetus akibat perkembangan imperialisme dan nasionalisme dalam persaingan merebut kuasa politik dan ekonomi. Perang dunia bermula di Eropah, kemudiannya merebak ke Asia Pasifik. Pemerintahan tentera Jepun di negara kita telah mencetuskan tindak balas rakyat dan menyemarakkan nasionalisme dalam kalangan rakyat.

- Pembunuhan Putera Mahkota Austria-Hungary.
- Perang Dunia Pertama meletus.

- Jerman menandatangani gencatan senjata.
- Berakhir Perang Dunia Pertama.

- Perjanjian Versailles ditandatangani untuk syarat perdamaian.

1914

1918

1919

Inti Pati Pembelajaran

1. Nasionalisme di negara kita sebelum perang dunia.
2. Latar belakang perang dunia.
3. Perkembangan Perang Dunia Kedua.
4. Perkembangan Perang Dunia Kedua di Asia Pasifik.
5. Faktor kedatangan Jepun ke negara kita.
6. Dasar pendudukan Jepun di negara kita.
7. Perjuangan rakyat menentang pendudukan Jepun.
8. Perkembangan gerakan nasionalisme tempatan dan pendudukan Jepun.
9. Keadaan negara kita selepas kekalahan Jepun.

Elemen Kewarganegaraan dan Nilai Sivik

1. Kepentingan keamanan dunia kepada negara kita.
2. Kepentingan kesedaran semangat cinta akan negara.
3. Iktibar daripada peperangan.
4. Kegigihan rakyat dalam mempertahankan kedaulatan negara.
5. Kepentingan kebijaksanaan dalam merancang strategi.
6. Kepentingan sikap kreatif dalam kehidupan.
7. Kepentingan sikap sedia berkorban untuk tanah air.
8. Kepentingan ketahanan fizikal dan mental dalam menghadapi cabaran hidup.

Kemahiran Pemikiran Sejarah

1. Memahami kronologi Perang Dunia Pertama dan Perang Dunia Kedua.
2. Meneroka bukti nasionalisme tempatan sebelum dan selepas Perang Dunia Kedua.
3. Membuat imaginasi kesengsaraan rakyat akibat dasar pendudukan Jepun.
4. Membuat interpretasi perjuangan rakyat menentang pendudukan Jepun.
5. Membuat rasionalisasi menghindari konflik antarabangsa.

- Jerman menakluki Poland.
- Perang Dunia Kedua bermula di Eropah.

1939

- Jepun menyerang Tanah Melayu dan Pearl Harbour.
- Perang Dunia Kedua di Asia Pasifik bermula.

1941

- Bom atom digugurkan di Hiroshima dan Nagasaki.
- Jepun menyerah kalah.
- Perang Dunia Kedua berakhir.

1945

3.1 Nasionalisme di Negara Kita Sebelum Perang Dunia

Nasionalisme di negara kita sebelum perang dunia teretus daripada gerakan orang Melayu menentang campur tangan British. Namun begitu, gerakan awal secara terbuka mendapat reaksi dan tindak balas yang keras daripada British.

Kesedaran Awal Nasionalisme

Sejak awal abad ke-20, British berusaha untuk membendung pengaruh idea gerakan Islam dari Timur Tengah. British dengan persetujuan Raja-raja Melayu memperkenalkan Enakmen Undang-Undang Islam 1904 bagi memastikan sesiapa yang mencetus dan mengedarkan tulisan berkaitan dengan agama dan politik Islam tanpa keizinan sultan boleh dikenakan hukuman penjara. British turut memperkenalkan dua badan penyiasat, iaitu Jabatan Siasatan Jenayah (Criminal Intelligence Department) dan Biro Siasatan Politik (Political Intelligence Bureau) untuk mengawal gerakan Islamiah.

Pada 11 November 1914, empayar Uthmaniyah mengeluarkan fatwa menyeru orang Islam yang ditindas oleh penjajah Barat agar bangkit bersama-sama dengan empayar Uthmaniyah. Perkembangan ini mendapat perhatian penduduk di Tanah Melayu, terutama Kaum Muda melalui akhbar.

Sumber: Mohd Samsudin, 2015, *Perjuangan Tok Janggut: Satu Realiti kepada Kebangkitan Nasionalisme*, Seminar 100 Tahun Tok Janggut, Kuala Lumpur: Arkib Negara Malaysia.

Membuat Interpretasi

Mengapakah British berusaha membendung pengaruh empayar Uthmaniyah di negeri Melayu pada awal abad ke-20?

Kebangkitan Islam pada peringkat antarabangsa telah menyebabkan British berwaspada terhadap gerakan Pan-Islamisme. Penentangan Tok Janggut merupakan hasil daripada kesedaran politik antarabangsa yang menggerakkan penentangan bercorak tempatan. Walaupun gerakan ini melibatkan penduduk di Pasir Puteh, Kelantan, isu penentangan adalah untuk mempertahankan agama Islam dan hak penduduk tempatan. Penentangan ini berlaku di tengah-tengah kancah pergolakan politik yang berlaku di Eropah.

Penentangan Tok Janggut merupakan rentetan daripada cetusan kebangkitan masyarakat Islam sedunia terhadap penjajah Barat yang menakluki negara Islam. Kebangkitan Tok Janggut telah dipengaruhi oleh penglibatan empayar Uthmaniyah dalam Perang Dunia Pertama di Eropah. Penentangan yang memperjuangkan agama ini kemudiannya dikaitkan dengan isu cukai yang dikenakan serta sikap membenci British.

British berwaspada terhadap sokongan orang Melayu kepada empayar Uthmaniyah yang berperang dalam Perang Dunia Pertama. Perang yang meletus menarik perhatian pemimpin negeri Melayu untuk menyokong khalifah empayar Uthmaniyah yang dianggap pelindung umat Islam serta penaung bagi tanah suci Mekah dan Madinah.

Kegagalan penentangan bersenjata Tok Janggut menyebabkan masyarakat menyusun strategi lain untuk menentang pihak British. Akhbar dan majalah menjadi wahana penting untuk meniupkan kesedaran kebangsaan.

Namun begitu, kesedaran politik tidak boleh dilakukan secara terang-terangan. Hal ini disebabkan oleh adanya undang-undang British yang menghalang orang Melayu menyatakan sikap politik mereka melalui bahan bertulis.

Kewujudan undang-undang yang mengawal kebebasan bersuara, penerbitan, berpersatuan dan kawalan ketat British terhadap kegiatan yang boleh mengancam kedudukan British menyebabkan kesedaran kebangsaan tidak meluas dalam akhbar Melayu sebelum Perang Dunia Kedua.

Akhbar *Utusan Melayu*, antara akhbar sebelum Perang Dunia Kedua yang memuatkan penulisan tentang kesedaran kebangsaan.
Sumber: Arkib Negara Malaysia.

Kesedaran nasionalisme Melayu sebelum perang dunia lahir daripada kesedaran semangat cinta akan negara. Semangat ini menjadi asas kepada gerakan yang lebih menyeluruh selepas Perang Dunia Kedua untuk memperjuangkan kemerdekaan tanah air.

Cerita Tekukur

“Cerita Tekukur” yang tersiar dalam akhbar Melayu seperti *Utusan Melayu*, *Lembaga Melayu*, *Lidah Teruna* dan *Pengasoh* pada tahun 1920 merupakan pernyataan politik kemerdekaan. Pernyataan tersebut disampaikan secara berselindung di sebalik wajah dan pelaku haiwan disebabkan oleh adanya undang-undang pemerintah yang mengongkong penerbitan akhbar.

Dalam “Cerita Tekukur” ini terdapat rujukan jelas kepada “Tekukur nombor 1874” dan “Tekukur nombor 1909”, iaitu tarikh penting negeri Melayu dikuasai oleh British. Tekukur menangi nasibnya yang bebas dalam negeri merdeka, kini terkurung dalam “sangkar emas” yang kehilangan kemerdekaan.

Sumber: Abdul Rahman Haji Ismail, 1995. “Nasionalisme Melayu dan Nasionalisme se-Tanah Melayu: Satu Perbincangan tentang Soal Pemulaannya” dim. Abu Talib. *Isu-isu Pensejajaran (Esei Penghargaan kepada Dr. R. Santharalingam)*. Pulau Pinang: Penerbit Universiti Sains Malaysia.

Undang-undang British berkaitan dengan penerbitan:

- Publishing and Book Enactment 1915.
- The Seditious Publication (Prohibition) Enactment 1919.

AKTIVITI

- Pilih akhbar yang diterbitkan sebelum Perang Dunia Kedua.
- Kaji perkara yang berikut:
 - Tarikh terbitan.
 - Nama pengarang.
 - Berita yang dimuatkan.
 - Kesan penerbitan akhbar kepada masyarakat.
- Bentangkan kajian anda di dalam kelas.

3.2 Latar Belakang Perang Dunia

Perang dunia berpunca daripada perkembangan nasionalisme dalam kalangan negara Eropah yang membawa persaingan antara kuasa imperialis untuk mempertahankan kepentingan masing-masing. Persaingan tersebut telah mencetuskan Perang Dunia Pertama (1914–1918) dan Perang Dunia Kedua (1939–1945) yang memberikan kesan besar terhadap penduduk dunia.

Perang Dunia Pertama

Perang Dunia Pertama berlaku dalam kalangan negara di Eropah termasuk empayar Uthmaniyah. Antara faktor yang mencetuskan Perang Dunia Pertama termasuklah persaingan kuasa imperialis, pembentukan pakatan ketenteraan dan konflik di rantau Balkan.

Persaingan Kuasa Imperialis

Perkembangan Revolusi Industri menyebabkan berlaku persaingan dalam kalangan kuasa imperialis di Eropah. Mereka bersaing untuk mendapatkan tanah jajahan bagi memperoleh bahan mentah seperti arang batu, petroleum dan bijih timah serta memasarkan hasil industri. Persaingan tersebut membawa permusuhan antara kuasa imperialis di Eropah seperti Perancis dan Jerman.

Pakatan Ketenteraan

Permusuhan antara kuasa Eropah membawa pembentukan pakatan ketenteraan seperti pakatan Kuasa Tengah dan Pakatan Bertiga. Kewujudan pakatan ketenteraan menyebabkan ketidakstabilan politik berterusan di Eropah. Seiring dengan persaingan mendapatkan tanah jajahan, negara dalam pakatan turut bersaing menghasilkan senjata moden dan sedia berperang bagi mempertahankan kepentingan masing-masing.

Krisis Rantau Balkan

Krisis di rantau Balkan berlaku akibat permusuhan Austria-Hungary dengan Serbia. Austria-Hungary menuduh Serbia menghasut rakyat Austria berketurunan Serb supaya berjuang membebaskan diri daripada pemerintahan Austria-Hungary. Kemuncak krisis Balkan ialah pembunuhan Archduke Ferdinand, Putera Mahkota Austria-Hungary dan isterinya Sophie oleh seorang pemuda Serbia. Peristiwa tersebut menjadi sebab Eropah terjerumus dalam kancah Perang Dunia Pertama.

28 Julai 1914

Austria-Hungary dengan sokongan Jerman mengisytiharkan perang terhadap Serbia.

Wajarkah negara kita menyertai pakatan ketenteraan? Mengapa?

1914

Pihak yang terlibat dalam Perang Dunia Pertama

Pakatan	Negara Anggota
Kuasa Tengah	- Jerman dan Austria-Hungary. - Pakatan ini kemudian disertai oleh Bulgaria dan empayar Uthmaniyah.
Pakatan Bertiga	- Britain, Perancis dan Rusia. - Pakatan ini disokong oleh Serbia, Itali, Romania, Portugal dan Greece.

30 Julai 1914

Rusia bertindak memberikan bantuan ketenteraan untuk mempertahankan Serbia.

Rantau Balkan.

Peta Eropah menunjukkan lokasi Perang Dunia Pertama antara Kuasa Tengah dengan Pakatan Bertiga.

Sumber: Diubah suai daripada Khasnor Johan, et al., 1996. *Sejarah Peradaban Dunia*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

1 Ogos 1914
Jerman mengisytiharkan perang terhadap Rusia.

4 Ogos 1914
Britain menyertai Rusia dan Perancis memerangi Jerman yang menceroboh Belgium.

Mac 1915
Itali menyertai Perancis, Britain dan Rusia dalam Pakatan Bertiga.

Peristiwa Perang Dunia Pertama

1918

3 Ogos 1914
Jerman mengisytiharkan perang terhadap Perancis yang menyebelahi Rusia. Jerman menceroboh Belgium untuk menyerang Perancis.

Oktober 1914
Empayar Uthmaniyah menyertai peperangan dengan memihak kepada Kuasa Tengah.

April 1917
Amerika Syarikat menyertai peperangan dengan memihak kepada Pakatan Bertiga.

Berakhir Perang Dunia Pertama

Penglibatan Amerika Syarikat dalam perang membawa kejayaan kepada Pakatan Bertiga pada tahun 1918. Jerman kemudiannya dipaksa menandatangani gencatan senjata. Beberapa siri persidangan dan perjanjian damai yang diadakan selepas tamat perang telah memberikan kesan kepada negara di Eropah. Amerika Syarikat diiktiraf sebagai kuasa besar dunia selepas Perang Dunia Pertama.

Persidangan Damai Paris

Persidangan Damai Paris diadakan pada 18 Januari 1919 untuk membincangkan syarat perdamaian selepas perang. Syarat ini bertujuan memastikan Jerman tidak lagi menjadi ancaman kepada keamanan di Eropah. Persidangan tersebut melahirkan Deklarasi 14 Perkara Woodrow Wilson, iaitu cadangan Presiden Amerika Syarikat sebagai asas perdamaian. Deklarasi ini merangkumi dua prinsip utama, iaitu penentuan nasib negara oleh rakyat sendiri dan sempadan negara berasaskan bangsa.

Perjanjian Versailles

Perjanjian Versailles ditandatangani antara Pakatan Bertiga dengan Jerman pada 28 Jun 1919. Berdasarkan perjanjian tersebut, Jerman dikehendaki:

- Bertanggungjawab terhadap kemusnahan akibat perang.
- Membayar pampasan kepada Pakatan Bertiga.
- Mengehadkan saiz angkatan tentera.
- Menyerahkan wilayah dan tanah jajahan kepada Pakatan Bertiga.

Perjanjian Versailles juga menetapkan penubuhan Liga Bangsa-Bangsa untuk menggalakkan keamanan dan kerjasama antarabangsa.

Perjanjian damai ditandatangani di Istana Versailles, Paris, Perancis, pada 28 Jun 1919.

Sumber: <https://www.alamy.com>. Dicapai pada 2 September 2019.

Jerman dikenakan tindakan seperti yang terkandung dalam Perjanjian Versailles. Bincangkan.

Peta menunjukkan pengagihan wilayah Jerman berdasarkan Perjanjian Versailles.

Sumber: Disubah suai daripada Cambridge IGCSE, 2016. *Modern World History*. London: Hodder Education.

Perjanjian Versailles.

Kesan Perang Dunia Pertama

Perang Dunia Pertama memberikan kesan besar terhadap negara Eropah. Negara kita turut terkesan akibat perang tersebut.

Keruntuhan Pemerintahan Beraja

Perang Dunia Pertama telah menamatkan sistem pemerintahan beraja di Jerman, Austria-Hungary, Rusia dan empayar Uthmaniyah. Kerajaan Republik Jerman didirikan apabila Kaiser Wilhem II terpaksa turun takhta dan mendapatkan perlindungan politik di Belanda. Empayar Austria-Hungary di bawah pemerintahan Dinasti Habsburg berakhir apabila timbul pemberontakan di wilayah yang dikuasainya.

Revolusi yang tercetus di Rusia menumbangkan pemerintahan beraja Tsar Nicholas II dan kerajaan komunis pertama di dunia terbentuk di bawah pimpinan Vladimir Lenin. Khalifah empayar Uthmaniyah, Sultan Mehmed VI digulingkan dan kerajaan Turki bercorak republik diketuai oleh Mustafa Kemal Atatürk.

Kemunculan Negara Baharu

Keruntuhan empayar Austria-Hungary melahirkan negara baharu seperti Austria, Hungary, Czechoslovakia dan Yugoslavia. Perpecahan empayar Rusia membawa kepada penubuhan negara baharu seperti Poland, Estonia, Latvia dan Lithuania. Perpecahan empayar Uthmaniyah menyebabkan muncul negara baharu seperti Lebanon, Syria dan Iraq.

Kesan terhadap Negara Kita

Bagi menyekat kebangkitan orang Melayu, Raja-raja Melayu diminta menandatangani perisytiharan perang yang menyokong dan memberikan taat setia kepada kerajaan British.

Pelbagai undang-undang yang berkaitan dengan perang diluluskan oleh pentadbiran British, termasuk memperuntukkan kuasa Pesuruhjaya Tinggi British untuk meletakkan negeri Melayu di bawah undang-undang tentera jika keadaan memerlukan.

Kemakmuran ekonomi negeri Melayu juga dimanipulasi oleh British. Wang hasil bijih timah dan getah digunakan untuk membiayai operasi British dalam Perang Dunia Pertama.

Perang Dunia Pertama memberikan iktibar kepada kita tentang kepentingan keamanan dunia. Namun begitu, perdamaian yang dicapai hanya bersifat sementara. Dua puluh tahun selepas itu, Perang Dunia Kedua pula meletus.

Jerman menandatangani gencatan senjata. Berakhirmya Perang Dunia Pertama.

Sumber: <https://www.alamy.com>. Dicapai pada 2 September 2019.

Mustafa Kemal Atatürk, Presiden Republik Turki.

Sumber: Pusat Maklumat Utusan dan Unit Foto Utusan Melayu (M) Bhd.

Antara undang-undang berkaitan dengan perang yang diluluskan:

- To Vest in the High Commissior Exceptional Power in Time of Public Emergency Enactment 1914.
- The Trading With Enemy Enactment 1914.
- The Naval and Military News (Emergency) Enactment 1914.

Sumber: Ahmad Kamal Arifin Mohd. Rus. "Perang Dunia Pertama dalam Sejarah Tanah Melayu: Analisis Terpilih Mengenai 'Penglibatan' Negeri-Negeri Melayu Bersekutu, 1914-1918" dlm. *Jurnal Sejarah*, Vol. II No. II, 2003.

Hasilkan satu peta pemikiran yang sesuai bagi menggambarkan kesan Perang Dunia Pertama.

3.3 Perang Dunia Kedua

Perang Dunia Kedua (1939–1945) berlaku di dua medan pertempuran, iaitu di Eropah dan Asia Pasifik. Peperangan di Eropah tertumpu di negara Eropah dan utara Afrika, manakala peperangan di Asia Pasifik pula tertumpu di Tanah Besar Asia dan Kepulauan Asia Tenggara. Peperangan melibatkan dua pakatan, iaitu Kuasa Paksi dan Kuasa Berserkutu.

Faktor Tercetusnya Perang Dunia Kedua di Eropah

Perang Dunia Kedua tercetus akibat kemunculan ideologi baharu, ketidakpuasan hati terhadap Perjanjian Versailles dan kegagalan Liga Bangsa-Bangsa.

Tentera Jerman menduduki Rhineland semula pada tahun 1939.

Sumber: <https://www.walamy.com>. Dicapai pada 2 September 2019.

Perang Dunia Kedua tercetus kerana isu dalam Perang Dunia Pertama yang gagal diselesaikan. Bahaskan.

➔ Kemunculan Ideologi Baharu

Bagi mengatasi masalah yang wujud akibat kemelesetan ekonomi, penduduk Itali dan Jerman mengadakan gerakan politik radikal. Gerakan ini dipimpin oleh pemimpin nasionalis berfahaman melampau, iaitu fasisme di Itali dan nazisme di Jerman.

Fasisme

Gerakan fasisme di bawah pimpinan Benito Mussolini dan parti Fasis berjaya menguasai kerajaan Itali pada tahun 1922. Fasisme memberikan keutamaan kepada kepentingan negara melebihi kepentingan individu dan percaya kepada nasionalisme melampau termasuk berperang bagi meningkatkan imej negara. Bagi memulihkan semula imejnya, Itali meluaskan tanah jajahan dengan menguasai Habsyah (Ethiopia) dan Albania.

Nazisme

Gerakan nazisme di bawah pimpinan Adolf Hitler dan parti Nazi berjaya membentuk kerajaan di Jerman pada tahun 1933. Nazisme mengagungkan bangsa Jerman. Hitler berusaha untuk memulihkan nasionalisme Jerman dengan mengetepikan Perjanjian Versailles. Hitler membina angkatan tentera semula dan seterusnya menduduki Rhineland semula, wilayahnya yang hilang melalui Perjanjian Versailles.

➔ Ketidakpuasan Hati terhadap Perjanjian Versailles

Jerman sebagai negara yang kalah dalam Perang Dunia Pertama menganggap Perjanjian Versailles tidak adil dan menjejaskan kedaulatan negaranya. Selain kehilangan tanah jajahan, pampasan perang yang tinggi dan perlu dibayar menyebabkan Jerman mengalami kemelesetan ekonomi dan inflasi yang teruk.

Itali sebagai negara yang menyertai Pakatan Bertiga dalam Perang Dunia Pertama juga tidak berpuas hati terhadap Perjanjian Versailles. Itali tidak berpuas hati kerana tidak diberikan tanah jajahan baharu seperti yang diperoleh Perancis dan Poland.

Kegagalan Liga Bangsa-Bangsa

Liga Bangsa-Bangsa berperanan untuk memastikan keamanan dunia dan mewujudkan kerjasama antarabangsa. Namun begitu, kegagalan Liga Bangsa-Bangsa dalam usaha menguatkuasakan perjanjian pelucutan senjata dan menangani krisis pencerobohan yang berlaku selepas Perang Dunia Pertama menyebabkan dunia terdedah kepada konflik berterusan dan mengakibatkan meletusnya Perang Dunia Kedua.

Cabaran Liga Bangsa-Bangsa selepas Perang Dunia Pertama.

Krisis Manchuria (1931–1933)

- Jepun menakluki Manchuria, iaitu wilayah di bawah penguasaan China.

Perjanjian Pelucutan Senjata (1932–1934)

- Jerman keluar daripada Liga Bangsa-Bangsa dan memperbesar angkatan tenteranya secara terbuka.

Krisis Habsyah (1935–1936)

- Itali menyerang Habsyah di Afrika.

Setem pos Jerman 1938 meraikan hubungan erat Hitler dan Mussolini. Slogan di atas setem membawa maksud: "Dua orang dan satu perjuangan."

Sumber: <https://www.alamy.com>. Dicapai pada 2 September 2019.

Kuasa utama dalam Perang Dunia Kedua

Kuasa Paksi	Kuasa Bersekutu
Jerman Itali Jepun	Britain Amerika Syarikat Perancis Rusia

Membuat Interpretasi

Apakah mesej yang ingin disampaikan melalui ilustrasi berkaitan dengan Perjanjian Pelucutan Senjata 1934?

Ilustrasi menggambarkan kegagalan Liga Bangsa-Bangsa melaksanakan Perjanjian Pelucutan Senjata 1934.

Sumber: Diubah suai daripada Cambridge IGCSE, 2016. *Modern World History*. London: Hodder Education.

Poster propaganda perang Rusia yang bermaksud "Rusia bebas daripada penaklukan Jerman".

Sumber: <https://www.alamy.com>. Dicapai pada 2 September 2019.

Operasi Barbarossa

- Hitler mengarahkan lebih tiga juta tentera menyerang Rusia dengan dibantu oleh 3350 kereta kebal dan 2270 kapal terbang.
- Operasi disertai oleh tentera Finland, Hungary dan Romania.

Sumber: Smithsonian, 2015. *World War II The Definitive Visual History*, New York: DK Publishing.

Blitzkrieg bermaksud serangan kilat. Kapal terbang Jerman mengebom sasaran musuh, diikuti dengan serangan kereta kebal dan tentera bermotosikal.

Perang Dunia Kedua di Eropah

Perang Dunia Kedua di Eropah meletus apabila Jerman menyerang Poland pada bulan September 1939. Peristiwa tersebut menyebabkan Britain dan Perancis mengisytiharkan perang terhadap Jerman.

➤ Penaklukan Jerman terhadap Eropah Barat

Selepas peperangan diisytiharkan, Jerman memulakan serangan *Blitzkrieg* bagi menakluki negara di Eropah Barat. Jerman berjaya menawan Poland, Denmark, Norway, Belanda, Belgium, Luxembourg dan Perancis. Jerman menguasai hampir keseluruhan negara di Eropah Barat menjelang pertengahan tahun 1941.

➤ Pengeboman Britain

Jerman melancarkan serangan udara dan laut terhadap Britain pada bulan September 1940 sehingga bulan Jun 1941. Jerman menyerang dan memusnahkan pelabuhan, kawasan perindustrian dan pertahanan udara Britain. Serangan tersebut telah menjejaskan ekonomi Britain.

➤ Penyertaan Itali dalam Perang di Eropah

Itali, sekutu Jerman mengisytiharkan perang terhadap Britain dan Perancis pada bulan Jun 1940. Tentera Itali menyerang Perancis melalui arah selatan, manakala tentera Jerman menyerang Perancis dari arah utara.

➤ Serangan Jerman ke atas Rusia

Setelah menguasai Eropah Barat, Jerman telah melancarkan Operasi Barbarossa, iaitu serangan besar-besaran untuk menawan Rusia. Hitler ingin menguasai Rusia, iaitu empayar terbesar di Eropah untuk mencapai cita-citanya menguasai seluruh Eropah. Operasi ini menyasarkan bandar utama di Rusia, iaitu Leningrad, Moscow dan Stalingrad.

Peta menunjukkan lokasi Perang Dunia Kedua di Eropah (1939–1941).
 Sumber: Diubah suai daripada Smithsonian, 2015. *World War II The Definitive Visual History*. New York: DK Publishing.

PETUNJUK

- Kuasa Paksi
- Wilayah dikuasai oleh Kuasa Paksi
- Kuasa Bersekutu
- Negara Berkecuali
- Kemaraan Kuasa Paksi
- Bandar yang musnah akibat dibom

Hitler bergambar di hadapan Eifel Tower, Paris setelah Jerman berjaya menawan Perancis.

Sumber: <https://www.alamy.com>. Dicapai pada 2 September 2019.

Berakhir Perang Dunia Kedua di Eropah

Kerjasama kuasa besar dan keberkesanan strategi serangan balas membawa kejayaan kepada Kuasa Bersekutu. Kemenangan pihak Bersekutu memberikan iktibar kepada kita tentang kepentingan bekerjasama dan bermuafakat dalam menghadapi cabaran.

Kerjasama Kuasa Besar

Presiden Amerika Syarikat, Franklin Roosevelt dan Perdana Menteri Britain, Winston Churchill sering bertemu untuk membuat keputusan politik dan ketenteraan. Kemudian, kerjasama ini melibatkan Presiden Rusia, Joseph Stalin.

Di medan peperangan, tentera Bersekutu daripada ketiga-tiga perkhidmatan, iaitu tentera darat, udara dan laut beroperasi di bawah Komander Tertinggi Bersekutu yang diketuai oleh Amerika Syarikat.

Tiga tokoh kuasa besar dunia yang terlibat dalam Perang Dunia Kedua, Joseph Stalin (kanan), Franklin Roosevelt (tengah) dan Winston Churchill (kiri), bertemu di Yalta, Rusia, ketika Perang Dunia Kedua.

Sumber: Khasnor Johan, et al., 1996. *Sejarah Peradaban Dunia*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

Poster propaganda pihak Bersekutu menentang Jerman dalam Perang Dunia Kedua di Eropah.

Sumber: <https://www.alamy.com>. Dicapai pada 2 September 2019.

Keberkesanan Strategi Serangan

Kesilapan Kuasa Paksi membuat keputusan politik dan ketenteraan dalam operasi menawan Rusia membawa kegagalan.

Sementara itu, Kuasa Bersekutu pimpinan Amerika Syarikat memperlihatkan keunggulan dalam perancangan ketenteraan, terutama kejayaan operasi pendaratan tentera Bersekutu di Normandy, Perancis.

Kegagalan Operasi Menawan Rusia

Serangan terhadap Rusia berjalan lancar pada peringkat awal. Walau bagaimanapun, Jerman kehilangan banyak nyawa tenteranya apabila perang melewati dua musim sejuk di Rusia.

Tempoh perang yang panjang ini menyebabkan tentera Jerman kehabisan peluru, minyak dan makanan yang akhirnya melemahkan semangat tenteranya. Jeneral Jerman, Friedrich Von Paulus mengingkari perintah Hitler untuk meneruskan peperangan dan menyerah kalah kepada tentera Rusia di Stalingrad pada bulan Januari 1943.

Peta pendaratan tentera Bersekutu di Normandy, Perancis.

Sumber: Diubah suai daripada Joy Moreira, 2000, *World in Transition Perspective on Modern World History*. Singapura: EPB.

Kejayaan Operasi Pendaratan Tentera Bersekutu

Melalui operasi yang diberikan nama kod "D-Day", tentera Bersekutu berjaya mendarat di Normandy, Perancis, pada Jun 1944. Tentera Bersekutu berjaya memperdayakan tentera Jerman dengan menyebarkan maklumat yang meyakinkan tentera Jerman bahawa pendaratan tentera Bersekutu akan berlaku di Calais, bukannya di Normandy.

Kejayaan tersebut meningkatkan semangat tentera Bersekutu dan menjadi titik tolak kepada kejayaan membebaskan Perancis dan negara Eropah Barat daripada penaklukan Jerman.

Kejayaan operasi "D-Day" membolehkan tentera Bersekutu memasuki Jerman dari arah barat. Pada masa yang sama, tentera Rusia menyerang Jerman dari bahagian timur. Kematian Hitler pada bulan April 1945 telah mengubah landskap perang di Eropah. Jerman kemudiannya menandatangani perjanjian menyerah kalah, sekali gus menamatkan perang yang berlangsung selama enam tahun di Eropah.

Kejayaan dalam perang di Eropah membolehkan tentera Bersekutu memberikan perhatian kepada peperangan di Asia Pasifik dalam usaha menghadapi kemaraan tentera Jepun.

Secara berkumpulan, kaji peta pendaratan tentera Bersekutu di Normandy.

Bincangkan strategi yang membawa kejayaan tentera Bersekutu di Normandy yang menjadi titik tolak kepada kejayaan tentera Bersekutu.

Jelaskan ketokohan pemimpin Kuasa Bersekutu dalam Perang Dunia Kedua di Eropah.

3.4 Perang Dunia Kedua di Asia Pasifik

Perang Dunia Kedua di Asia Pasifik (1941–1945) juga dikenali sebagai Perang Pasifik. Pertempuran ini berlaku di Lautan Pasifik, Tanah Besar Asia dan Kepulauan Asia Tenggara. Perang Pasifik berpunca daripada kemunculan Jepun sebagai kuasa tentera di Asia yang menjalankan imperialisme di rantau Asia Pasifik.

Peluasan Kuasa Jepun

Pembaharuan Meiji telah membawa pemodenan sehingga Jepun muncul sebagai negara industri dan memiliki kuasa ketenteraan yang setaraf dengan kuasa Barat. Demi memenuhi keperluan ekonomi dan ketenteraan serta perkembangan politik dalam negara, Jepun melaksanakan dasar peluasan kuasa.

Dasar Peluasan Kuasa Jepun

Peluasan kuasa Jepun berkait dengan keperluan perindustrian, pengaruh golongan tentera dan mewujudkan **orde baharu** Asia.

Keperluan Perindustrian

Pada akhir abad ke-19, Jepun sebagai sebuah kuasa industri berusaha mengurangkan pergantungan kepada negara Barat untuk mendapatkan bahan mentah. Jepun memerlukan wilayah yang dapat membekalkan bahan mentah dan menjadi kawasan pasaran bagi mengembangkan lagi perindustrian.

Pengaruh Golongan Tentera

Pada abad ke-20, Jepun mempunyai angkatan tentera paling moden di Asia. Jepun semakin agresif apabila golongan tentera menguasai politik pada tahun 1932. Golongan tentera berpendapat bahawa masalah ekonomi Jepun boleh diselesaikan menerusi penaklukan kawasan yang kaya dengan bahan mentah dan boleh menjadi kawasan pasaran. Pada Oktober 1941, Jeneral Hideki Tojo menjadi Perdana Menteri Jepun dan mengheret Jepun ke kancah peperangan.

Jeneral Hideki Tojo

Peluasan kuasa Jepun sehingga Perang Dunia Kedua

1910	Jepun menguasai Korea.
1932	Jepun menduduki Manchuria.
1937	Jepun menduduki China.
1941	Jepun menduduki Indochina.

Orde Baharu Asia

Di bawah pengaruh tentera, dasar luar Jepun terarah kepada matlamat mengembangkan kuasa, mewujudkan kebebasan ekonomi dan menentang imperialisme Barat.

Jepun mewujudkan orde baharu di Asia Timur yang merangkumi Jepun, Korea, China dan Manchuria ke dalam satu blok ekonomi. Orde tersebut kemudiannya dikembangkan ke seluruh Asia.

Sekatan Ekonomi terhadap Jepun

Setelah menguasai Korea, Manchuria dan China, Jepun menguasai kawasan strategik di Laut China Selatan termasuk Pulau Hainan dan Indochina.

Dasar peluasan kuasa Jepun telah mendapat reaksi daripada pihak Bersekutu. Amerika Syarikat, British dan Belanda mengenakan **sekatan ekonomi** untuk menghalang Jepun daripada memperoleh bahan mentah yang diperlukan untuk industri dan operasi perang.

Rancangan Penaklukan Wilayah di Selatan

Sebagai jalan keluar daripada sekatan ekonomi pihak Bersekutu, Jepun merancang untuk menguasai wilayah di selatan merangkumi Asia Tenggara yang kaya dengan bahan mentah seperti bijih timah, getah, bauksit dan petroleum.

Dari aspek ketenteraan, pakatan dalam Kuasa Paksi membolehkan kerajaan Jerman menghantar pakarnya ke Jepun. Pakar ini dihantar untuk mengkaji serangan terhadap wilayah selatan dan membantu perkembangan industri pembuatan kapal terbang Jepun.

Orde baharu bermaksud rancangan Jepun untuk menyingkirkan kuasa imperialis Barat di Asia dan menganjurkan perkongsian kuasa serta kekayaan yang lebih adil dalam kalangan negara di Asia.

Sekatan ekonomi ialah tindakan menghentikan perdagangan serta membekukan semua harta milik Jepun di wilayah yang dikuasai oleh British, Amerika Syarikat dan Belanda.

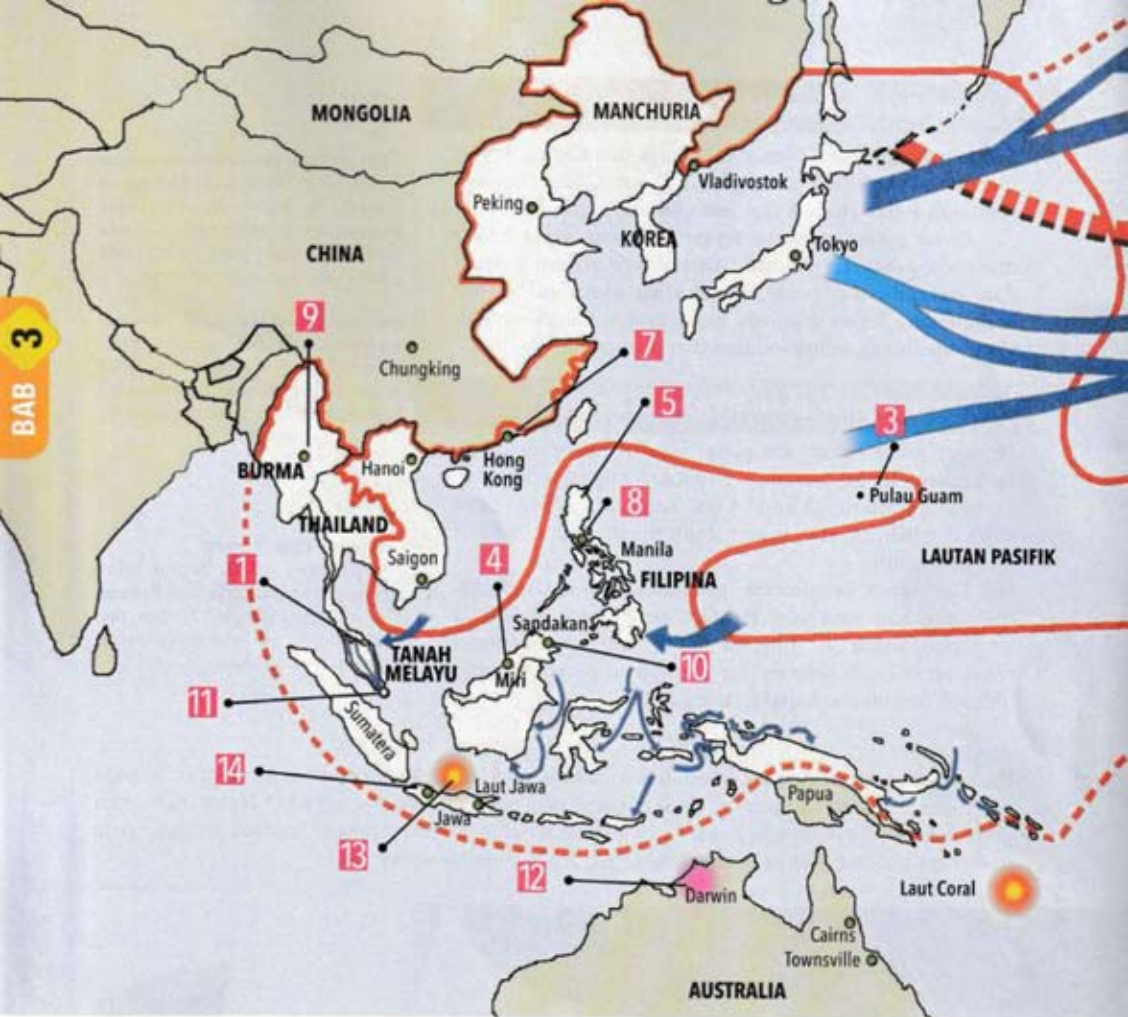
Pakatan Tiga Negara

Pada tahun 1940, Jepun telah menandatangani perjanjian Pakatan Tiga Negara dengan Jerman dan Itali yang menjadikan Jepun terikat dengan Kuasa Paksi.

Hasrat Jepun membentuk pemerintahan baharu di Asia Pasifik mencapai kemuncak apabila rundingan di Amerika Syarikat untuk menamatkan sekatan ekonomi terhadap Jepun menemui jalan buntu. Berikutan kegagalan rundingan tersebut, arahan serangan serentak terhadap Asia Pasifik dikeluarkan oleh pemerintahan tentera Jepun pada Disember 1941.

Jeneral Tomoyuki Yamashita meninjau pesawat pengebom Jerman di Calais, Perancis.
Sumber: <https://www.alamy.com>. Dicapai pada 1 November 2019.

Bermula Perang Dunia Kedua di Asia Pasifik

Perang Dunia Kedua di Asia Pasifik bermula apabila Jepun menyerang Tanah Melayu dan Pearl Harbour, Hawaii, iaitu pangkalan tentera laut Amerika Syarikat di Pasifik. Serangan tentera Jepun terhadap Pearl Harbour bertujuan melumpuhkan armada laut Amerika Syarikat di Pasifik yang boleh menjadi penghalang kepada peluasan kuasa Jepun di Asia Pasifik.

Seterusnya, serangan dilakukan ke atas wilayah jajahan Amerika Syarikat, Britain dan Belanda yang lain seperti Filipina, Hong Kong, Pulau Guam dan Pulau Wake. Serangan tersebut membawa penglibatan Amerika Syarikat dalam perang di Asia Pasifik apabila mengisytiharkan perang terhadap Jepun. Dengan strategi yang berkesan dan penguasaan serangan melalui laut, darat dan udara, Jepun berjaya membentuk empayar yang luas di Asia Pasifik menjelang April 1942.

PETUNJUK

- Di bawah Kawalan Jepun Disember 1941
- - - Di bawah Kawalan Jepun Jun 1942
- ➔ Serangan dan Pendaratan Jepun
- ➔ Laluan Kapal Perang ke Pearl Harbour
- Pertempuran Laut
- Serangan Bom Udara

Peta serangan tentera Jepun dalam Perang Dunia Kedua di Asia Pasifik pada tahun 1941–1945.

Sumber: Diubah suai daripada Smithsonian, 2015. *World War II The Definitive Visual History*. New York: DK Publishing.

Perang Dunia Kedua yang merangkumi perang di Eropah dan di Asia Pasifik telah mengorbankan hampir 75 juta nyawa manusia dan membawa kemusnahan harta benda. Peperangan menyebabkan kematian, kesengsaraan, kelaparan, ketakutan, kezaliman dan kemiskinan. Kita sewajarnya mengambil iktibar daripada peristiwa Perang Dunia Kedua untuk menghargai nikmat keamanan dan belajar untuk hidup bersama-sama dalam keadaan aman dan harmoni.

- 1 8 Dis. 1941 Pendaratan Jepun di Kelantan
- 2 8 Dis. 1941 Jepun menyerang Pearl Harbour
- 3 10 Dis. 1941 Jepun mendarat di Pulau Guam
- 4 16 Dis. 1941 Jepun menguasai Miri
- 5 22 Dis. 1941 Pendaratan pertama Jepun di Filipina
- 6 23 Dis. 1941 Pulau Wake jatuh selepas serangan kedua Jepun
- 7 25 Dis. 1941 Hong Kong menyerah kalah
- 8 2 Jan. 1942 Manila dikalahkan
- 9 2 Jan. 1942 Jepun menakluk Burma
- 10 19 Jan. 1942 Jepun menguasai Sandakan
- 11 15 Feb. 1942 Singapura dikalahkan
- 12 19 Feb. 1942 Jepun mengebom Darwin
- 13 27 Feb. 1942 Pertempuran di Laut Jawa, Jepun mengalahkan tentera Bersekutu
- 14 28 Feb. 1942 Jepun menyerang Jawa

Berdasarkan masa Tokyo sebagai Garisan Tarikh Antarabangsa, Perang Dunia Kedua di Asia Pasifik bermula dengan pendaratan tentera Jepun di Kota Bharu, Kelantan.

Masa Tokyo pada 8 Disember 1941	
2:15 pagi	Jepun mendarat di Pantai Kuala Pak Amat yang terletak di antara Pantai Sabak-Pantai Badang, Kota Bharu, Kelantan.
3:25 pagi	Jepun menyerang Pearl Harbour, Hawaii.
4:00 pagi	Jepun mendarat di Singgora, Thailand.

Sumber: Ian Ward dan Ralph Modder, 1991. *Battlefield Guide to the Japanese Conquest of Malaya and Singapore, December 1941–February 1942*. United Kingdom: Ashgate Publishing.

Lawati mana-mana muzium yang berdekatan dengan tempat anda. Kumpulkan maklumat berkaitan dengan artifak, gambar dan maklumat Perang Dunia Kedua di Asia Pasifik.

AKTIVITI

Kirakan tempoh masa yang diambil oleh tentera Jepun untuk membentuk empayar yang luas di Asia Pasifik pada tahun 1942.

3.5 Faktor Kedatangan Jepun ke Negara Kita

Serangan tentera Jepun bermula di Tanah Melayu pada 8 Disember 1941, manakala serangan terhadap Sarawak dan Sabah bermula pada 16 Disember 1941.

Kedatangan Jepun ke negara kita bertujuan memenuhi keperluan ekonomi dan kepentingan strategik ketenteraan akibat sekatan ekonomi yang dikenakan oleh pihak Bersekutu terhadap Jepun. Dalam usaha menjayakan misi ini, Jepun menggunakan propaganda seperti penggunaan slogan "Semangat Asia" dan "Asia untuk Orang Asia". Propaganda Jepun menanamkan semangat antipenjah Barat dan menonjolkan imej Jepun sebagai pembela negara Asia.

Poster propaganda tentera Jepun tertera dalam tulisan Jawi, "Ya Allah, terpeliharalah kami oleh tentera Jepun daripada aniaya".

Sumber: Diubah suai daripada Bob Reece, 1998. *Masa Jepun: Sarawak Under The Japanese 1941-1945*. Kuching: Sarawak Literary Society.

Glob memaparkan kawasan Lingkungan Sekemakmuran Asia Timur Raya.

Tentera Jepun menggunakan strategi serangan kilat, iaitu gerakan menyerang dengan kombinasi angkatan tentera darat, udara dan laut untuk menawan Tanah Melayu.

Eksplotasi Sumber Bahan Mentah

Jepun ingin mengeksploitasi kekayaan bahan mentah di negara kita untuk keperluan perindustrian ekoran Pembaharuan Meiji dan operasi ketenteraan Jepun. Tanah Melayu merupakan pengeluar utama bijih timah dan getah di dunia, selain menghasilkan emas, bijih besi, arang batu dan bauksit.

Sasaran utama Jepun di Sarawak untuk mendapatkan sumber minyak, terutama di Miri dan Lutong.

Pendudukan Jepun terhadap negara kita merupakan sebahagian daripada rancangan menjayakan pembentukan kawasan Lingkungan Sekemakmuran Asia Timur Raya untuk mengukuhkan ekonomi Jepun.

Kepentingan Strategik Ketenteraan

Kedudukan strategik negara kita sesuai untuk ketenteraan Jepun. Di hujung Semenanjung Tanah Melayu terletak pangkalan tentera laut British, iaitu Singapura. Penguasaan terhadap pangkalan tentera laut tersebut penting untuk membuka laluan penguasaan Jepun terhadap telaga minyak di Sumatera. Penguasaan terhadap Pulau Borneo pula penting untuk menjayakan operasi penaklukan tentera Jepun di Pulau Jawa.

Serangan Jepun terhadap Negara Kita

Serangan Jepun di Tanah Melayu bermula dengan pendaratan serentak tentera Jepun di Pantai Kuala Pak Amat, Pantai Sabak, Kota Bharu dan Thailand (Singgora dan Patani) pada 8 Disember 1941. Keseluruhan Tanah Melayu jatuh ke tangan tentera Jepun apabila Singapura berjaya ditawan pada 15 Februari 1942.

Tentera Jepun yang mendarat di Thailand memasuki Kedah, berpecah kepada dua pasukan untuk mara ke selatan.

Satu pasukan ke Pulau Pinang dan meneruskan kemaraan melalui pesisiran pantai barat.

Sepasukan lagi mengikuti jalan darat menuju bandar utama di negeri-negeri pantai barat.

Serangan tentera Jepun ke atas Sarawak dan Sabah bermula dengan pendaratan di Miri.

Sepasukan tentera Jepun mara menduduki Kuching dan Sibul. Sepasukan lagi tentera Jepun mara ke Sabah melalui Labuan dan menduduki bandar utama di Sabah. Pendudukan Jepun di Sandakan melengkapkan kempen serangan tentera Jepun di Sabah.

Peta kemaraan tentera Jepun menguasai Tanah Melayu dan Singapura.

Sumber: Diubah suai daripada Ian Ward dan Ralph Modder, 1991. *Battlefield Guide to the Japanese Conquest of Malaya and Singapore, December 1941–February 1942*. United Kingdom: Ashgate Publishing.

Pergerakan tentera Jepun di Sarawak dan Sabah.

Memahami Kronologi

Berapa lamakah jangka masa yang diambil oleh tentera Jepun untuk menguasai seluruh Tanah Melayu dan Singapura?

AKTIVITI

- Dengan menggunakan pelbagai sumber, kumpulkan maklumat berkaitan dengan serangan tentera Jepun dari aspek:
 - Strategi serangan
 - Peralatan perang
 - Semangat tentera Jepun
- Bentangkan dapatan anda di dalam kelas.

3.6 Dasar Pendudukan Jepun di Negara Kita

Setelah menduduki negara kita, Jepun memperkenalkan pemerintahan tentera. Dasar pemerintahan tentera Jepun diterima daripada Panglima Agung Japanese Southern Army untuk dilaksanakan di Tanah Melayu, Sarawak dan Sabah. Dasar pendudukan Jepun di negara kita dapat difahami melalui dasar pentadbiran, ekonomi dan sosial.

Dasar Pentadbiran

Pentadbiran Tentera Jepun

Tentera Jepun memperkenalkan Pemerintahan Tentera Tanah Melayu. Pada peringkat awal, Tanah Melayu digabungkan dengan Sumatera di bawah satu pentadbiran untuk membentuk Kawasan Pertahanan Khas dan diletakkan di bawah pentadbiran pasukan tentera Jepun ke-25 yang berpusat di Singapura.

Pada April 1944, Tanah Melayu dan Sumatera ditadbir secara berasingan kerana terdapat perbezaan sistem politik dan ekonomi yang ketara di bawah pentadbiran British dan Belanda sebelum perang. Sumatera kemudiannya diletakkan di bawah pentadbiran tentera Jepun ke-25 yang berpusat di Bukit Tinggi, Sumatera. Tanah Melayu pula ditadbir oleh pasukan tentera Jepun ke-29 yang berpusat di Taiping, Perak.

Singapura yang dikenali sebagai *Syonan-to* (Pulau Cahaya Selatan) diasingkan pentadbirannya dari Tanah Melayu yang dikenali sebagai *Malai Baru* (Melayu Baru). Negeri Melayu, iaitu Perlis, Kedah, Kelantan dan Terengganu dipindahkan di bawah pentadbiran kerajaan Thailand.

Sarawak, Sabah dan Brunei pula digabungkan menjadi satu unit pentadbiran yang dikenali sebagai *Kita Boruneo* dan diketuai oleh Gabenor Jeneral serta diletakkan di bawah pasukan tentera Jepun ke-37 yang berpusat di Kuching.

Kempeitai

Pasukan polis tentera yang ditubuhkan untuk menjaga kepentingan pentadbiran tentera Jepun. Pasukan ini bertindak ganas dan kejam, menyeksa dan membunuh sesiapa yang disyaki sebagai antipentadbiran tentera Jepun.

Pembentukan pentadbiran tentera Jepun di Borneo Utara pada Ogos 1942.

Sumber: Bob Reece, 1998. *Masa Jepun: Sarawak Under The Japanese 1941-1945*. Kuching: Sarawak Literary Society.

Dasar terhadap Raja-raja Melayu

Pentadbiran tentera Jepun mengiktiraf kedudukan Raja-raja Melayu sebagai ketua dalam hal ehwal agama Islam dan adat Melayu serta diberikan bayaran pencen seperti sebelum perang. Kedudukan baginda sebagai sultan di negeri masing-masing diletakkan di bawah pengawasan Gabenor Jepun. Pengiktirafan tersebut dibuat semasa persidangan Raja-raja Tanah Melayu dan Sumatera di Singapura pada bulan Januari 1943.

Dasar terhadap Kepimpinan Tempatan

Pentadbiran tentera Jepun memberikan peluang kenaikan pangkat kepada pemimpin tempatan yang berpendidikan dan berpengalaman ke jawatan yang lebih tinggi. Langkah tersebut bagi mengatasi masalah kekurangan pegawai dan mendapatkan sokongan penduduk. Pentadbiran tentera Jepun menubuhkan Institut Latihan Pemimpin-pemimpin Muda atau Koa Kunrenjo untuk melatih dan menanamkan semangat memperjuangkan cita-cita politik Jepun dalam kalangan penduduk tempatan.

Pelatih Koa Kunrenjo, Lulusan institut latihan ini diberikan jawatan dalam pentadbiran kerajaan. Koa Kunrenjo ditubuhkan di Singapura, Melaka dan Pulau Pinang.

Sumber: Ramlah Adam, 2007. *Sejarah Tingkatan 3*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

Dasar Ekonomi

Akibat kemelesetan ekonomi, pentadbiran tentera Jepun melaksanakan sistem ekonomi kawalan. Rancangan Pengeluaran Lima Tahun dan Jawatankuasa Penyelidikan Bahan diperkenalkan untuk mengawal selia pelupusan barangan dan membuat penyelidikan kegunaan baharu bagi sumber tempatan.

Rancangan Perindustrian Lima Tahun diperkenalkan untuk membangunkan industri tempatan dan memastikan penggunaan optimum daripada peralatan dan kemudahan sedia ada. Mata wang Jepun dicetak menggantikan mata wang yang digunakan oleh British.

Apakah kesan penggunaan mata wang Jepun yang dikenali sebagai “wang pokok pisang”?

Mata wang Jepun yang dikenali sebagai “wang pokok pisang”. Mata wang Jepun dicetak tanpa kawalan menyebabkan berlaku inflasi kerana terlalu banyak wang tetapi kekurangan barangan di pasaran.

Sumber: Ramlah Adam, 2007. *Sejarah Tingkatan 3*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

Pendidikan

Jepun bertindak menutup sekolah Inggeris dan Cina. Terdapat bangunan sekolah tersebut digunakan untuk keperluan pentadbiran tentera Jepun. Sistem persekolahan Jepun diperkenalkan untuk membentuk semangat persaudaraan sejagat (Hakko Ichiu), mencapai teknologi industri, meningkatkan disiplin dan menerapkan nilai Jepun. Tentera Jepun berusaha untuk memupuk nasionalisme Asia, menghapuskan pengaruh Barat dan menanam kesetiaan kepada Jepun melalui bidang pendidikan.

Sikap Jepun terhadap Agama

Bagi membendung kegiatan penentangan terhadap pendudukan Jepun, tentera Jepun menghormati agama Islam dan adat Melayu serta tidak campur tangan dalam adat resam tempatan. Kelas pengajian al-Quran dan sekolah agama juga diteruskan semula. Majlis Agama Negeri dibentuk dan persidangan agama Islam diadakan di Singapura dan Kuala Kangsar.

Catuan dan Penghasilan Makanan

Pentadbiran tentera Jepun memperkenalkan Ordinan Kawalan Barangan dan Bahan Penting untuk mengawal bekalan barangan akibat kekurangan makanan. Catuan makanan dikuatkuasakan untuk mengawal penjualan barangan keperluan asas seperti beras, garam dan gula. Pentadbiran tentera Jepun juga menggalakkan penduduk menanam bahan makanan sendiri melalui kempen "Tambah Lebih Banyak Makanan" untuk mencukupkan makanan dalam negeri.

Keperitan hidup menjadikan penduduk negara kita lebih kreatif dalam kehidupan. Mereka berdikari dan menghasilkan ciptaan baharu berasaskan bahan tempatan untuk kelangsungan hidup seperti menghasilkan tempe daripada biji getah.

- Pendidikan menekankan semangat Jepun (Nippon Seishin), menghormati kebudayaan dan Maharaja Jepun (Tenno Heika).
- Pengajaran bahasa Jepun (Nippon Go) dijalankan secara meluas untuk menjadikan bahasa Jepun sebagai *lingua franca* dalam Lingkungan Sekemakmuran Asia Timur Raya.
- Sekolah bermula dengan perhimpunan pagi menghadap arah negara Jepun dan menyanyikan lagu kebangsaan Jepun (Kimigayo).
- Pentadbiran tentera Jepun secara halus memanipulasi pegawai agama untuk tujuan propaganda Jepun.
- Pegawai agama diminta menyampaikan hal yang diputuskan oleh tentera Jepun dalam kelas agama di masjid dan surau.
- Masjid digunakan untuk menyampaikan titah sultan bagi menyokong dasar Jepun seperti menambah pengeluaran makanan dan tidak menyebarkan berita angin.

Kad catuan makanan dikeluarkan oleh Pejabat Kawalan Makanan untuk merekodkan tarikh, jenis dan kuantiti barang yang diperolehi penduduk.

Sumber: Ramlah Adam, 2007. *Sejarah Tingkatan 3*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

Layanan terhadap Penduduk

Pentadbiran tentera Jepun memberikan layanan berbeza-beza mengikut kaum berdasarkan kepentingan tentera Jepun. Tentera Jepun memberikan layanan baik kepada orang Melayu serta peribumi lain yang bekerjasama dengan Jepun. Tentera Jepun bertindak sedemikian untuk mendapatkan sokongan masyarakat peribumi bagi melicinkan pemerintahan.

Selain itu, tentera Jepun membantu orang India menubuhkan Tentera Kebangsaan India di Tanah Melayu dan Borneo Utara di bawah pimpinan Subhas Chandra Bose. Orang India digalakkan menyertainya untuk kemerdekaan negara India. Layanan sedemikian bertujuan mendapatkan kerjasama orang India dalam rancangan tentera Jepun menguasai negara India.

Bagi orang Cina pula, tentera Jepun memberikan layanan kejam kepada mereka lanjutan permusuhan daripada Perang China-Jepun. Orang Cina juga dipaksa membayar sejumlah wang sebagai hukuman penentangan mereka terhadap Jepun semasa Perang China-Jepun.

Masyarakat berbilang kaum di negara kita mengalami kesengsaraan dan pengalaman pahit akibat kekejaman tentera Jepun. Kaum Cina mengalami kesengsaraan lebih teruk berbanding dengan bangsa Melayu, India serta peribumi di Sarawak dan Sabah.

Landasan Kereta Api Maut adalah antara bukti kekejaman pentadbiran tentera Jepun. Terdapat orang Melayu, Cina dan India yang dipaksa menjadi buruh membina landasan kereta api. Dalam pembinaan landasan kereta api tersebut, ramai yang terkorban akibat kerja berat, kekurangan makanan dan ubat-ubatan, pelbagai jenis penyakit serta suasana buruk di tempat kerja.

Dasar pendudukan Jepun meninggalkan pelbagai kesan kesengsaraan dan penderitaan kepada rakyat. Pengalaman tersebut membentuk jiwa masyarakat tentang kepentingan ketahanan fizikal dan mental semasa menghadapi cabaran hidup. Penduduk memperoleh keberanian, kepercayaan diri, semangat spiritual dan mental yang kuat bagi menghadapi kekejaman pentadbiran tentera Jepun. Keadaan ini seterusnya mencetuskan penentangan rakyat dalam pelbagai bentuk terhadap pendudukan Jepun di negara kita.

Kekejaman tentera Jepun terhadap masyarakat awam digambarkan dalam novel *Nyawa di-hujung Pedang*. Novel tersebut berdasarkan kisah sebenar pemuda Melayu yang ditangkap dan diseksa oleh Kempeitai kerana difitnah terlibat dalam gerakan menentang Jepun. Beliau terselamat apabila tentera Jepun menyerah kalah. Kempeitai Jepun kemudiannya dihukum gantung oleh tentera British.

Novel *Nyawa di-hujung Pedang* karya Ahmad Murad Nasaruddin.

Landasan Kereta Api Maut dibina sejauh 415 kilometer dari Thailand ke Burma (Myanmar) melalui hutan tebal tropika dan pergunungan. Tenaga kerja terdiri daripada 200 ribu buruh paksa (romusha) dari negara Asia Tenggara dan 60 ribu tawanan perang pihak Bersekutu.

Sumber: Ramlah Adam, 2007. *Sejarah Tingkatan 3*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

3.7 Perjuangan Rakyat Menentang Pendudukan Jepun

Dua batalion Rejimen Askar Melayu terlibat dalam usaha mempertahankan tanah air ketika serangan tentera Jepun. Pemerintahan tentera Jepun yang kejam dan kesengsaraan hidup yang dihadapi oleh rakyat kemudiannya telah mencetuskan penentangan terhadap pendudukan Jepun.

Leftenan Adnan Saidi

Pertempuran di Bukit Candu, Singapura merupakan pertempuran sengit yang menjulang nama Rejimen Askar Melayu dan menampilkan keberanian Askar Melayu seperti Leftenan Adnan Saidi.

Leftenan Ibrahim Alla Ditta MC

Leftenan Ibrahim Alla Ditta MC menyelamatkan hampir 2000 orang tentera Bersekutu yang terperangkap di kawasan pantai Johor menyebabkan beliau dianugerahi pingat Military Cross.

Koperal Yaakob Bidin

Koperal Yaakob Bidin dianugerahi pingat Military Medal atas semangat keberaniannya dalam pertempuran di Pasir Panjang.

Rejimen Askar Melayu Benteng Pertahanan Tanah Air

Batalion Kedua Rejimen Askar Melayu bersama-sama dengan pasukan tentera British terlibat menentang pendaratan tentera Jepun di Kelantan.

Penglibatan Rejimen Askar Melayu dalam pertempuran menentang tentera Jepun di Singapura memperlihatkan semangat juang yang tinggi. Leftenan Jeneral A.E. Percival, Panglima Pemerintah Tentera British di Tanah Melayu menyifatkan semangat juang ini sebagai contoh keteguhan dan ketahanan yang menjadi suatu tradisi yang masyhur dan inspirasi kepada generasi akan datang.

Semangat keberanian dan keperwiraan askar Melayu yang sanggup berjuang sehingga hujung nyawa wajar dikenang dan memberikan iktibar tentang kepentingan sikap sedia berkorban untuk tanah air.

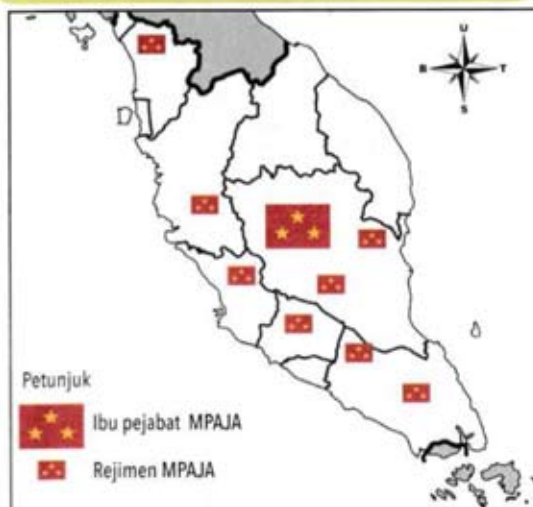
Anggota Rejimen Askar Melayu gigih menjalani latihan.

Sumber: Mohd Azzam Mohd Hanif Ghows, 2006. *The Malayan Emergency Revisited 1948-1960*. Kuala Lumpur: AMR Holding Sdn. Bhd.

Penentangan MPAJA

Layanan kejam tentera Jepun menyebabkan terdapat sebahagian orang Cina mencari perlindungan di bawah Parti Komunis Malaya (PKM) bagi mengelakkan mereka diseksa dan dibunuh. PKM kemudiannya menubuhkan pasukan gerila untuk menentang Jepun.

Malayan People's Anti-Japanese Army (MPAJA) ditubuhkan selepas PKM bersetuju mewujudkan pasukan sukarela yang dilatih oleh British dalam kegiatan penentangan terhadap tentera Jepun. Seramai 165 orang anggota PKM diberikan latihan di Sekolah Latihan Khas di Singapura untuk menjalankan kerja sabotaj dan perang gerila terhadap Jepun. Mereka dihantar ke Tanah Melayu untuk membentuk pasukan gerila yang menjadi asas pembentukan lapan rejimen MPAJA.

Lokasi lapan rejimen MPAJA yang beroperasi di Tanah Melayu.

Sumber: Diubah suai daripada Cheah Boon Kheng, 2017, *Red Star Over Malaya: Resistance and Social Conflict During and After the Japanese Occupation, 1941-1946*. Edisi keempat. Singapura: NUS.

Malayan People's Anti-Japanese Army (MPAJA) merupakan gerakan anti-Jepun yang terbesar di Tanah Melayu. Gerakan anti-Jepun yang semakin meningkat mendorong pentadbiran tentera Jepun menggunakan pasukan tentera atau polis yang dianggotai oleh orang Melayu untuk menentang MPAJA. Tindakan tentera Jepun telah menimbulkan ketegangan kaum kemudiannya.

Bendera Rejimen Pertama MPAJA yang berpusat di Selangor.

Sumber: Mohd Azzam Mohd Hanif Ghows, 2006. *The Malayan Emergency Revisited 1948-1960*. Kuala Lumpur: AMR Holding Sdn. Bhd.

Kerjasama MPAJA dan Force 136

Pada bulan Disember 1943, MPAJA dan Force 136 yang mewakili tentera British telah mengadakan perjanjian kerjasama untuk melawan tentera Jepun. Dalam kerjasama ini, MPAJA memperoleh bantuan seperti senjata, ubat-ubatan, kewangan dan latihan ketenteraan daripada tentera British.

Kerjasama Parti Kuomintang dan MPAJA

Terdapat gerila Cina yang dikuasai oleh nasionalis daripada Parti Kuomintang (KMT) menentang tentera Jepun di utara Tanah Melayu, terutamanya di Hulu Perak dan Kelantan. Mereka telah menubuhkan Overseas Chinese Anti-Japanese Army (OCAJA) yang dikenali sebagai Tentera Bintang Satu. Gerila KMT bersetuju bekerjasama dengan MPAJA atau PKM menentang tentera Jepun.

Lim Bo Seng

Lim Bo Seng, pemimpin gerila KMT.

Sumber: Wan Hashim Haji Wan Teh, 1984. *Pejuang Gerila Force 136*. Kuala Lumpur: Penerbitan Adabi.

Force 136

British menubuhkan South East Asia Command (SEAC) yang berpusat di Colombo, Sri Lanka dan membentuk unit khas yang dikenali sebagai Force 136 pada tahun 1943.

Anggota Force 136 telah mendapat latihan di India dan Sri Lanka. Mereka kemudian dihantar ke Tanah Melayu melalui kapal selam atau diturunkan melalui payung terjun dari kapal terbang bertujuan mendapatkan sokongan orang Melayu serta menubuhkan pasukan **gerila** anti-Jepun. Anggota terawal Force 136 Tanah Melayu antaranya termasuklah Mejar Tengku Mahmood Mahyiddeen, Leftenan Tunku Yusuf Tunku Yaakub, Kapten Ibrahim Ismail dan Leftenan Tengku Osman Tengku Mohd Jiwa.

BAB 3

Kapal selam Belanda yang membawa anggota Force 136 dalam operasi rahsia dari Sri Lanka ke Tanah Melayu.

Sumber: Mohd Azzam Mohd Hanif Ghows, 2006. *The Malayan Emergency Revisited 1948-1960*. Kuala Lumpur: AMR Holding Sdn. Bhd.

Gerila bermaksud perang yang dilakukan secara bersembunyi dan dalam kumpulan yang kecil.

Force 136.

Force 136 Ulu Perak-Askar Melayu Setia

- Anggota Force 136 berjaya mendarat di Hulu Perak.
- Dengan bantuan Pegawai Daerah Gerik, Kapten Mohd Salleh Hj. Sulaiman, Askar Melayu Setia ditubuhkan.

Disember 1944

Perbarisan Askar Melayu Setia di Kuala Kangsar. Markas Force 136 terletak di Istana Kuning Bukit Chandan, Kuala Kangsar, Perak.

Tengku Mahmood Mahyiddeen

- Pemimpin pasukan Melayu Force 136.
- Menerima jolokan "Harimau Malaya" kerana mengelolakan siaran radio dari India yang diberikan nama Suara Harimau Malaya.
- Menyeru orang Melayu supaya menentang tentera Jepun dan tali barutnya.

Sumber: Mohd Zamri Abdul Malek, 2009. *Harimau Malaya: Biografi Tengku Mahmood Mahyiddeen*. Bangi: Penerbit Universiti Kebangsaan Malaysia.

Force 136 Pahang–Wataniah Pahang

- Anggota Force 136 berjaya mendarat di Raub, Pahang.
- Dengan bantuan Penolong Pegawai Daerah Raub, Yeop Mahidin, gerila Wataniah Pahang ditubuhkan.

Januari 1945

Pasukan Wataniah Pahang bersama-sama dengan Pemerintah Kehormat, iaitu Baginda Sultan Pahang, Sultan Abu Bakar. Berdiri tiga dari kanan ialah Kapten Abdul Razak Hussein.

Sumber: Wan Hashim Haji Wan Teh, 1984. *Pejuang Gerila Force 136*. Kuala Lumpur: Penerbitan Adabi.

Force 136 Kedah–Gerila Melayu Kedah

- Anggota Force 136 berjaya mendarat di Kampung Kuala Janing, Kedah.
- Dengan bantuan Pegawai Daerah Kedah dan Tunku Abdul Rahman, gerila Melayu Kedah dibentuk.

Februari 1945

Gerila Melayu Kedah bersama-sama dengan Pegawai Perhubungan Kumpulan, Mejar Hasler.

Yeop Mahidin Mohamed Shariff

- Pemimpin Wataniah Pahang.
- Memohon perkenan Sultan Pahang, Sultan Abu Bakar sebagai Pemerintah Kehormat.
- Mengetuai operasi sekitar Kuala Lipis dan Raub sehingga bahagian tengah Temerloh.

Sumber: Wan Hashim Haji Wan Teh, 1984. *Pejuang Gerila Force 136*. Kuala Lumpur: Penerbitan Adabi.

Force 136 dan pertubuhan gerila Melayu bekerjasama untuk menentang Jepun dengan menjalankan aktiviti rahsia di Tanah Melayu. Antaranya termasuklah mengumpulkan maklumat, melakukan sabotaj, menyebarkan propaganda dan membuat persiapan untuk British melancarkan Operasi Zipper, iaitu serangan secara besar-besaran menawan Tanah Melayu semula pada tahun 1945.

Kegiatan anti-Jepun turut digerakkan secara individu seperti penentangan Gurchan Singh dan Sybil Kathigasu.

Gurchan Singh

Gurchan Singh menggerakkan penentangan terhadap pendudukan tentera Jepun dengan cara menyebarkan risalah dan propaganda menggunakan nama samaran "Lion of Malaya".

Risalah penentangan yang dihasilkan oleh Gurchan Singh diedarkan secara teratur dan berkesan untuk memberitahu penduduk tentang fakta sebenar perang dan pendudukan tentera Jepun.

Beliau berjaya menghadiri sidang akhbar tentera Jepun dengan menyamar sebagai wartawan dan mendalangi sabotaj terhadap landasan kereta api yang menjejaskan pengangkutan tentera Jepun. Beliau ditangkap oleh Kempeitai setelah dikhianati, namun berjaya melarikan diri ke Burma sehingga perang tamat.

Gurchan Singh, anggota polis sebelum pendudukan Jepun.

Sumber: Gurchan Singh, 1982. *Singa: The Lion of Malaya: Being the Memoirs of Gurchan Singh*. Petaling Jaya: Eastview Productions.

Sybil Kathigasu

Sybil Kathigasu

Sybil Medan Daly atau lebih dikenali sebagai Sybil Kathigasu, jururawat yang terkenal dengan keberanian dan kecekalan membantu mangsa perang dan gerila anti-Jepun di Perak.

Sybil dan suaminya Dr. Abdon Clement Kathigasu mengendalikan sebuah klinik di Ipoh sebelum perang sehingga kedatangan Jepun. Semasa pendudukan Jepun, pasangan ini memberikan bantuan ubat-ubatan dan perkhidmatan perubatan kepada gerila anti-Jepun.

Sybil juga menyembunyikan radio dan berkongsi maklumat yang diperoleh daripada siaran radio British dengan gerila anti-Jepun. Sybil dan suaminya ditangkap oleh tentera Jepun apabila kegiatan mereka terbongkar. Semasa berada di dalam tahanan, penyiksaan demi penyiksaan dilakukan oleh tentera Jepun sehingga menyebabkan kematian suaminya. Setelah tentera Jepun menyerah kalah, Sybil dibebaskan dan diterbangkan ke Britain untuk menerima rawatan perubatan.

Sybil Kathigasu dianugerahi Pingat King George di Istana Buckingham oleh Raja George VI kerana keberaniannya semasa pendudukan Jepun dan merupakan wanita dari Tanah Melayu yang menerima anugerah tersebut.

Memoir Sybil Kathigasu.

Sumber: Sybil Kathigasu, 1959. *No Dram of Mercy*. London: The Harborough Publishing Co. Ltd.

Operasi Semut

Operasi Semut ialah siri operasi peninjauan yang dilakukan oleh Unit Khas Z Australia sebagai sebahagian daripada kempen tentera Bersekutu menentang Jepun di Sarawak. Operasi tersebut dilaksanakan oleh Jabatan Peninjauan Perkhidmatan Australia atau Australian Services Reconnaissance Department (SRD) untuk mengumpulkan risikan dan melatih orang tempatan melancarkan perang gerila melawan Jepun.

Pada bulan Mei 1945, anggota SRD mendarat di kawasan tengah dan timur laut Sarawak untuk mengatur penentangan terhadap tentera Jepun dan membuat persediaan bagi pendaratan pasukan Bersekutu. Anggota ini terdiri daripada tentera Australia, British dan New Zealand.

Rekrut tempatan yang dikenali sebagai gerila Semut antaranya diambil daripada orang Kayan, Kenyah, Kelabit dan Murut. Orang Iban dari Rajang kemudiannya menyertai perjuangan dalam SRD. Kepakaran gerila Semut penting dalam usaha merancang taktikal perang gerila menentang tentera Jepun kerana sebagai penduduk tempatan, mereka mengetahui selok-belok bumi Sarawak.

Pemberontakan Jesselton

Pemberontakan Jesselton juga dikenali sebagai pemberontakan *Double Tenth*, iaitu penentangan terhadap pendudukan tentera Jepun di Sabah yang diketuai oleh Albert Kwok.

Pada bulan Oktober 1943, kumpulan Albert Kwok yang dikenali sebagai gerila Kinabalu telah melancarkan serangan terhadap pejabat pentadbiran, balai polis dan kemudahan Tentera Diraja Jepun serta membunuh tentera Jepun di Jesselton, Kota Belud, Menggatal dan Tuaran. Tentera Jepun kemudiannya melancarkan serangan balas dengan pantas dan kejam. Perkampungan di pesisiran pantai diserang dan dibom. Beratus-ratus orang disoal siasat dan disiksa sehingga mati dalam usaha mencari pemimpin dan anggota pemberontak.

Pada bulan Disember 1943, Albert Kwok menyerah diri dengan harapan dapat menamatkan serangan balas tentera Jepun terhadap orang awam. Beliau bersama-sama dengan 175 orang lain kemudiannya dihukum bunuh di Petagas, manakala 131 orang lagi dipenjarakan di Labuan.

Selain itu, terdapat pasukan gerila anti-Jepun yang dipimpin oleh Datu Mustapha Datu Harun.

Kawasan Operasi Semut

Semut I: sekitar lembah Bario hingga ke Belait dan Trusan.

Semut II: sekitar lembangan Sungai Baram, Tutong, Marudi dan Brunei.

Semut III: seluruh lembangan Sungai Rajang.

Semut IV: Bintulu dan Mukah.

Sumber: Bob Reece, 1998. *Masa Jepun: Sarawak Under The Japanese 1941-1945*. Kuching: Sarawak Literary Society.

Jesselton kini dikenali sebagai Kota Kinabalu.

Albert Kwok

Datu Mustapha Datu Harun

Perjuangan rakyat menentang pendudukan Jepun merupakan tindak balas terhadap kekejaman dan kesengsaraan yang dihadapi di bawah pentadbiran tentera Jepun. Penentangan terhadap pendudukan Jepun melibatkan semua kaum di negara kita melalui pelbagai organisasi termasuk orang perseorangan. Kepentingan menentang pencerobohan kuasa asing membawa kerjasama dalam gerakan anti-Jepun yang melewati batas bangsa dan ideologi politik.

Akhbar *Semangat Asia* diterbitkan oleh Jepun untuk menyebarkan semangat antipenjajah Barat.

Sumber: Arkib Negara Malaysia.

Giyu Gun atau Pembela Tanah Air (PETA) ialah pasukan tentera sukarela yang ditubuhkan untuk membantu Jepun mempertahankan Tanah Melayu. Ibrahim Haji Yaakob mengetuai *Giyu Gun* sebagai Leftenan Kolonel.

Giyu Tai ialah pasukan yang membantu pertahanan pesisiran pantai dan menjaga ketenteraman awam. Onan Haji Siraj mengetuai *Giyu Tai* sebagai Leftenan Kolonel.

Sumber: Ramlah Adam, 2009. *Gerakan Radikalisme di Malaysia*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

3.8 Perkembangan Gerakan Nasionalisme Tempatan dan Pendudukan Jepun

Pendudukan Jepun meninggalkan kesan yang besar terhadap kehidupan masyarakat di negara kita. Dasar pemerintahan Jepun membawa perkembangan nasionalisme dalam kalangan penduduk tempatan.

Perkembangan Semangat Antipenjajah

Pendudukan Jepun di Tanah Melayu berlaku ketika bibit-bibit kesedaran nasionalisme mula berkembang sebelum Perang Dunia Kedua. Slogan "Asia untuk Asia" dan konsep "Lingkungan Sekemakmuran Asia Timur Raya" menekankan kebebasan negara Asia, menentukan kemajuan dan meningkatkan persaudaraan sejagat. Konsep ini selari dengan perjuangan sebahagian daripada golongan nasionalis di Tanah Melayu, terutama Kesatuan Melayu Muda (KMM).

KMM bekerjasama dengan Jepun dan berharap Jepun dapat memberikan kemerdekaan kepada Tanah Melayu. Kejayaan tentera Jepun mengalahkan British menyedarkan orang tempatan bahawa orang Asia juga mampu mengalahkan orang Eropah yang dianggap kuasa besar.

Perjuangan Menuntut Kemerdekaan dalam Kalangan Orang Melayu

Langkah awal tentera Jepun membangkitkan nasionalisme dalam kalangan orang Melayu adalah dengan membebaskan ahli KMM yang dipenjarakan oleh British. Pentadbiran tentera Jepun memberikan ruang kepada kegiatan politik KMM kerana memerlukan sokongan masyarakat tempatan.

Namun begitu, pada bulan Jun 1942, tentera Jepun membubarkan KMM kerana tindakan pemimpinnya menuntut kemerdekaan daripada Jepun. Pemimpin KMM sedar bahawa Jepun tidak akan memberikan kemerdekaan kepada Tanah Melayu, walaupun KMM telah membantu tentera Jepun dalam peperangan dengan British.

Perjuangan mendapatkan kemerdekaan diteruskan dengan taktik dan strategi baharu. Anggota KMM dalam organisasi ketenteraan yang ditubuhkan oleh tentera Jepun *Giyu Gun* dan *Giyu Tai* menyertai gerakan bawah tanah menentang Jepun, tetapi pada masa yang sama bekerjasama dengan pentadbiran tentera Jepun.

Menjelang bulan Jun 1945, tentera Jepun yang semakin tertekan dengan serangan pihak Bersekutu berusaha memenangi hati golongan nasionalis Melayu.

Dengan sokongan tentera Jepun, Dr. Burhanuddin al-Helmi, Ibrahim Haji Yaakob, Onan Haji Siraj dan bekas pemimpin KMM yang lain menubuhkan Kesatuan Rakyat Indonesia Semenanjung (KRIS). Jepun merestui matlamat KRIS untuk mencapai kemerdekaan Tanah Melayu bersama-sama dengan Indonesia melalui semangat "Asia untuk Asia".

Namun begitu, Jepun memaklumkan kepada KRIS bahawa rancangan untuk Tanah Melayu merdeka bersama-sama dengan Indonesia tidak dapat dilaksanakan kerana tentera Jepun menyerah kalah pada 15 Ogos 1945 berikutan pengeboman bandar Hiroshima dan Nagasaki.

Walaupun perjuangan menuntut kemerdekaan tidak berjaya semasa pendudukan Jepun, perjuangan bagi mencapai matlamat KRIS diteruskan selepas pendudukan Jepun melalui penubuhan Parti Kebangsaan Melayu Malaya (PKMM), iaitu parti politik pertama ditubuhkan selepas zaman pendudukan Jepun.

Kesedaran Politik di Sarawak dan Sabah

Kegiatan penduduk di Sarawak dikawal melalui persatuan yang ditaja oleh tentera Jepun. Contohnya, persatuan Cina digabungkan menjadi *Kakeo Kokokai*. Berikutan kekurangan pegawai Jepun, orang Melayu dan Iban diberikan jawatan dan kuasa yang lebih tinggi sebagai pegawai daerah yang sebelumnya hanya disandang oleh pegawai British.

Menjawab jawatan tinggi turut memberikan kesedaran dan keyakinan kepada pegawai tempatan untuk menjalankan tugas penting. Contohnya, kesedaran politik melalui pengalaman semasa pendudukan Jepun menjadikan peribumi Sarawak lebih yakin untuk berkerajaan sendiri selepas Perang Dunia Kedua.

Pendudukan Jepun menyuntik kesedaran berpolitik dalam kalangan masyarakat setempat di Sabah. Beberapa pertubuhan ditubuhkan selepas pendudukan Jepun seperti Parti Kebangsaan Melayu Labuan (PKML) oleh Tengku Noordin, Abu Bakar dan Zakaria Gunn berdasarkan idea Harun Aminurrashid, nasionalis Tanah Melayu. Di bahagian pantai timur Sabah, Parti Kebangsaan Melayu Tawau ditubuhkan dan dipengerusikan oleh Orang Kaya-Kaya Abu Bakar.

Tengku Noordin

Sumber: Eko Prayitno Joko, Zaini Othman dan Saat Awg Damit, 2018. *Gerakan Berpolitik Bumiputera Islam di Sabah 1938–1963*. Kota Bharu: Kedai Hitam Putih.

Pemimpin tempatan dilantik menjadi Pegawai Daerah pada zaman pendudukan Jepun di Sarawak.

Pegawai Daerah	Kawasan
Abang Haji Openg	Kuching
Empenit Adam	Simanggang
Satem	Lawas

Sumber: Sanib Said, 2015. *Politik Melayu di Sarawak 1946–1966 Bersatu ke Mercu Kuasa*. Kuching: Sanib Said.

Apakah matlamat Kesatuan Rakyat Indonesia Semenanjung (KRIS)?

Kakeo Kokokai ialah Persatuan Cina Seberang Laut anjuran Jepun yang menggabungkan persatuan Cina yang merangkumi dialek, daerah dan nama keluarga di bawah satu pertubuhan. Pertubuhan ini diasaskan di Kuching serta mempunyai cawangan di bandar utama yang didiami oleh orang Cina seperti di Sibul.

3.9 Keadaan Negara Kita Selepas Kekalahan Jepun

Amerika Syarikat telah menggunakan bom atom dalam serangan terhadap Jepun pada bulan Ogos 1945. Peristiwa tersebut membawa kekalahan tentera Jepun dan berakhirnya Perang Dunia Kedua.

Kekalahan Tentera Jepun dan Pengakhiran Perang Dunia Kedua

6 Ogos 1945:
Bom atom
"Little Boy"
digugurkan
ke atas bandar
Hiroshima.

8 Ogos 1945:
Kabinet Jepun
bermesyuarat
memutuskan
untuk menerima
peperangan.

9 Ogos 1945:
Bom atom "Fat Man"
digugurkan ke atas
bandar Nagasaki.

15 Ogos 1945:
Maharaja Hirohito
mengumumkan
Jepun menyerah kalah.
Jepun meminta agar
maharaja terus diiktiraf
sebagai pemerintah dan
dipersetujui oleh pihak
Bersekutu.

"Little Boy"

"Fat Man"

Hiroshima selepas digugurkan bom atom pada 6 Ogos 1945.

Sumber: Pusat Maklumat Utusan dan Unit Foto Utusan Melayu (M) Bhd.

Bom atom digugurkan ke atas bandar Nagasaki.

Maharaja Hirohito

Apakah rasional di sebalik larangan penciptaan senjata nuklear?

AKTIVITI

Layari laman sesawang dan dapatkan video berkaitan dengan pengeboman Hiroshima dan Nagasaki. Kongsikan video anda di dalam kelas.

Dato' Haji Abdul Razak bin Abdul Hamid yang dikenali sebagai Razak Sensei merupakan rakyat negara kita yang terselamat dalam peristiwa pengeboman di Hiroshima.

Abdul Razak bin Abdul Hamid dalam usia belasan tahun semasa menuntut di Universiti Hiroshima.

Sumber: Kalthom Hussain, 2015. *Razak Sensei Pemangkin Jalanan Malaysia-Jepun*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

Selepas Jepun menyerah kalah, Lord Louis Mountbatten (Lord Mountbatten), Pemerintah Tertinggi Tentera Bersekutu di Asia Tenggara merancang untuk segera mendarat di Tanah Melayu semula. Namun begitu, beliau tidak dibenarkan berbuat demikian sehingga selesai upacara penyerahan rasmi oleh pemerintah tentera Jepun kepada Jeneral Douglas MacArthur, Pemerintah Tertinggi Tentera Bersekutu di Pasifik pada 2 September 1945. Oleh sebab itu, tentera British mula kembali ke Tanah Melayu pada 3 September 1945. Seterusnya, upacara rasmi penyerahan kalah tentera Jepun diadakan di Sabah, Sarawak, Singapura dan Tanah Melayu.

Pendaratan pertama tentera British di Pulau Pinang pada 3 September 1945, tiga minggu selepas Jepun menyerah kalah.

Sumber: Mohd Azzam Mohd Hanif Ghows, 2006. *The Malayan Emergency Revisited 1948-1960*. Kuala Lumpur: AMR Holding Sdn. Bhd.

Pernyataan menyerah kalah tentera Jepun kepada tentera Bersekutu yang ditandatangani oleh Leftenan Jeneral Seishiro Itagaki, Pemerintah Tertinggi Tentera Ekspedisi Jepun Wilayah Selatan dan Lord Mountbatten, Pemerintah Tertinggi Tentera Bersekutu di Asia Tenggara.

Pemerintah Tertinggi Tentera Jepun ke-37, Leftenan Jeneral Masao Baba menyerah kalah di Surrender Point, Labuan pada 10 September 1945.

Sumber: <https://www.awm.gov.au/collection/OG3492/>. Dicapai pada 2 September 2019.

Mejar Jeneral Hiyoe Yamamura menyerah kalah kepada tentera Bersekutu di atas kapal Tentera Laut Australia, *HMAS Kapunda* di Kuching, Sarawak pada 11 September 1945.

Sumber: Bob Reece, 1998. *Masa Jepun: Sarawak Under The Japanese 1941-1945*. Kuching: Sarawak Literary Society.

Lord Mountbatten, Pemerintah Tertinggi Tentera Bersekutu di Asia Tenggara menandatangani pernyataan menyerah kalah tentera Jepun di Singapura pada 12 September 1945.

Sumber: Mohd Azzam Mohd Hanif Ghows, 2006. *The Malayan Emergency Revisited 1948-1960*. Kuala Lumpur: AMR Holding Sdn. Bhd.

Jeneral Teizo Ishiguro menyerah kalah kepada Leftenan O.L. Roberts di Kuala Lumpur pada 13 September 1945.

Sumber: Mohd Azzam Mohd Hanif Ghows, 2006. *The Malayan Emergency Revisited 1948-1960*. Kuala Lumpur: AMR Holding Sdn. Bhd.

Penyerahan kalah tentera Jepun menamatkan pendudukan Jepun di negara kita yang berlangsung dari 15 Februari 1942 hingga 12 September 1945.

Penguasaan Bintang Tiga di Tanah Melayu

Kelewatan pendaratan semula tentera British menyebabkan wujud kekosongan kuasa politik. Kesempatan ini digunakan oleh Bintang Tiga PKM melalui MPAJA untuk mengambil alih penguasaan di Tanah Melayu. Bintang Tiga menganggap kekalahan tentera Jepun sebagai lambang keunggulan, kekuatan dan keberanian mereka menentang pendudukan Jepun. Parti Komunis Melaya melalui Bintang Tiga telah menguasai bandar, balai polis dan pejabat pentadbiran kerajaan yang ditinggalkan oleh tentera Jepun.

Bintang Tiga menjalankan undang-undang sendiri dan menggunakan sebuah mahkamah yang dikendalikan oleh komunis untuk menjatuhkan hukuman mati terhadap sesiapa yang bekerjasama dengan Jepun, terutama orang Melayu. Tindakan Bintang Tiga menyeksa dan membunuh anggota polis, askar, pegawai daerah dan pasukan sukarelawan Melayu dianggap perbuatan melampau dan mencabar kesabaran orang Melayu. Selama lebih kurang 14 hari Tanah Melayu berada di bawah penguasaan Bintang Tiga.

Tindak Balas Orang Melayu

Orang Melayu bersatu apabila Bintang Tiga mengancam institusi politik, kekeluargaan dan agama Islam. Gangguan Bintang Tiga dalam urusan keagamaan di surau dan masjid menyebabkan orang Melayu membentuk Gerakan Fi-Sabilillah yang bertujuan mempertahankan maruah bangsa, hak dan harta serta kelangsungan hidup orang Melayu. Kepimpinan ulama tempatan memberikan inspirasi kepada masyarakat Melayu berhadapan dengan kezaliman Bintang Tiga.

Di Johor, Haji Salleh Abdul Karim atau dikenali sebagai Kiai Salleh mempelopori penentangan terhadap Bintang Tiga dengan menubuhkan pasukan Tentera Selempang Merah. Di Sungai Manik, Perak, Tuan Haji Bakri Haji Mohd Saman menjadi Khalifah Parang Panjang dalam usaha mempertahankan orang Melayu daripada ancaman Bintang Tiga. Keadaan yang berlaku ini menyebabkan negara kita berada dalam suasana tidak aman.

Kiai Salleh

Jadual 3.1 Lokasi kebangkitan orang Melayu menentang Bintang Tiga.

Negeri	Lokasi
Johor	Batu Pahat (Ayer Hitam, Senggarang dan Rengit) Muar
Negeri Sembilan	Batu Kikir (Padang Lebar)
Melaka	Alor Gajah
Perak	Sungai Manik Teluk Anson Kampung Gajah Bidor Kuala Kangsar
Pahang	Temerloh Raub
Kedah	Baling

Sumber: Mohd Azzam Mohd Hanif Ghows, 2006. *The Malayan Emergency Revisited 1948-1960*. Kuala Lumpur: AMR Holding Sdn. Bhd.

Teluk Intan dahulunya dikenali sebagai Teluk Anson. Nama asalnya ialah Teluk Mak Intan. Pada tahun 1882, namanya telah ditukar kepada Teluk Anson bersempena dengan nama Archibald Anson, Pegawai Daerah Hilir Perak. Pada 1 Januari 1982, namanya ditukar kepada Teluk Intan.

Apakah yang akan terjadi sekiranya keharmonian kaum di negara kita tidak dipelihara?

Kompromi dan Usaha Perundingan

Kebangkitan orang Melayu menentang Bintang Tiga yang mencetuskan pergaduhan kaum menyedarkan pemimpin masyarakat dan Raja-raja Melayu tentang kepentingan perdamaian.

Usaha Dato' Onn Jaafar

Dato' Onn Jaafar dilantik oleh Sultan Ibrahim sebagai Pegawai Daerah Batu Pahat dengan tugas utamanya menamatkan kekacauan dan memulihkan keamanan di Batu Pahat. Pada Ogos 1945, Dato' Onn Jaafar mengatur perundingan antara Kiai Salleh dan pemimpin Melayu dengan ketua Bintang Tiga di Dewan Perniagaan Cina Batu Pahat. Kompromi Dato' Onn Jaafar berjaya memujuk Kiai Salleh membebaskan orang Cina yang ditahan di Parit Raja, manakala Bintang Tiga pula menamatkan penguasaan mereka di Balai Polis Batu Pahat. Kedua-dua pihak memberikan kerjasama kepada beliau sebagai Pegawai Daerah untuk mengembalikan keamanan di Johor.

Peranan Raja-raja Melayu

Raja-raja Melayu berperanan penting dalam usaha menyelesaikan pergaduhan kaum. Contohnya, Sultan Pahang, Sultan Abu Bakar Ri'ayatuddin Al-Mu'adzam Shah berangkat ke Kuala Lipis untuk mengingatkan penduduk agar tidak lagi berlaku pergaduhan antara orang Melayu dengan orang Cina. Sultan Perak, Sultan Abdul Aziz Almustasim Billah Shah juga mengadakan lawatan dan pemantauan ke beberapa daerah bagi memastikan tiada berlaku pergaduhan antara orang Melayu dengan orang Cina. Baginda melawat kawasan yang terlibat untuk berjumpa dengan pemimpin setempat. Mesyuarat dengan penghulu, ketua kampung dan pegawai kerajaan diadakan bagi memastikan kerja pemulihan selepas perang diberikan keutamaan.

Sarawak Selepas Jepun Menyerah Kalah

Ketegangan antara kaum berlaku di beberapa tempat sebelum pendaratan tentera Australia pada 11 September 1945. Di Kanowit, permusuhan berlaku antara bekas gerila peribumi yang dilatih oleh SRD dengan orang Cina yang bersubahat dengan tentera Jepun. Di Kuching, campur tangan segera tentera Australia mengenakan perintah berkurung berjaya menghalang pertumpahan darah antara kaum.

Pendudukan Jepun memberikan impak negatif terhadap keharmonian masyarakat di negara kita. Keretakan hubungan kaum menyebabkan pelbagai usaha dilakukan bagi mengembalikan keharmonian masyarakat. Peristiwa ini memberikan iktibar kepada kita supaya mengelak daripada perkara yang boleh menimbulkan ketegangan antara kaum. Tindakan ini boleh menjadi ancaman kepada kerukunan hidup bermasyarakat dan kestabilan negara.

Konflik dunia yang merangkumi Perang Dunia Pertama dan Perang Dunia Kedua meninggalkan kesan terhadap kehidupan manusia. Kesengsaraan dan kemusnahan akibat perang memberikan iktibar kepada kita tentang nikmat keamanan yang sewajarnya dipertahankan untuk kehidupan yang sejahtera. Sebagai warga masyarakat dunia, kita perlu belajar untuk hidup bersama-sama bagi menjamin keadaan yang aman dan harmoni.

Dato' Onn Jaafar

KONFLIK DUNIA DAN PENDUDUKAN JEPUN DI NEGARA KITA

1 Nasionalisme di Negara Kita Sebelum Perang Dunia

- Kesedaran Awal Nasionalisme

2 Latar Belakang Perang Dunia

- Perang Dunia Pertama
- Berakhir Perang Dunia Pertama
- Kesan Perang Dunia Pertama

3 Perang Dunia Kedua

- Faktor Tercetusnya Perang Dunia Kedua di Eropah
- Perang Dunia Kedua di Eropah
- Berakhir Perang Dunia Kedua di Eropah

4 Perang Dunia Kedua di Asia Pasifik

- Peluasan Kuasa Jepun
- Bermula Perang Dunia Kedua di Asia Pasifik

5 Faktor Kedatangan Jepun ke Negara Kita

- Serangan Jepun terhadap Negara Kita

6 Dasar Pendudukan Jepun di Negara Kita

- Dasar Pentadbiran
- Dasar Ekonomi
- Dasar Sosial

7 Perjuangan Rakyat Menentang Pendudukan Jepun

- Rejimen Askar Melayu Benteng Pertahanan Tanah Air
- Penentangan MPAJA
- Kerjasama MPAJA dan Force 136
- Kerjasama Parti Kuomintang dan MPAJA
- Force 136
- Penentangan Individu
- Gerakan Anti-Jepun di Sarawak dan Sabah

8 Perkembangan Gerakan Nasionalisme Tempatan dan Pendudukan Jepun

- Perkembangan Semangat Antipenjajah
- Perjuangan Menuntut Kemerdekaan dalam Kalangan Orang Melayu
- Kesedaran Politik di Sarawak dan Sabah

9 Keadaan Negara Kita Selepas Kekalahan Jepun

- Kekalahan Tentera Jepun dan Pengakhiran Perang Dunia Kedua
- Penguasaan Bintang Tiga di Tanah Melayu

Aktiviti 1: Perbincangan Bebas (Free Discussion)

Arahan:

Perbincangan murid dalam kumpulan kecil. Semasa sesi perbincangan, lantik seorang murid sebagai pemudah cara.

Ilustrasi yang berikut menggambarkan situasi yang mencetuskan Perang Dunia Pertama.

Berdasarkan ilustrasi tersebut, lakukan aktiviti yang berikut:

- Perbincangan dalam kumpulan kecil.
 - Namakan negara Eropah yang terlibat dalam konflik di atas.
 - Bagaimanakah konflik tersebut mencetuskan Perang Dunia Pertama?
 - Jelaskan kesan Perang Dunia Pertama terhadap negara tersebut.
- Perbincangan dalam kumpulan besar.

Dengan bimbingan guru sebagai pemudah cara, kongsikan maklumat hasil perbincangan dengan kumpulan lain dalam bentuk perbincangan bebas.

Aktiviti 2: Pembelajaran Akses Kendiri dan Mangkuk Ikan Emas (Self Access Learning and GoldFish Bowl)

Arahan:

1. Murid diberikan tajuk dan membuat pembentangan untuk mempersembahkan hasil dapatan.
2. Murid boleh menggunakan pelbagai cara dan bahan untuk pembentangan.
3. Wakil murid atau satu kumpulan akan ke hadapan menyatakan pandangan dan menjawab persoalan yang dikemukakan.

Kekejaman tentera Jepun terhadap masyarakat awam digambarkan dengan begitu tragis dalam novel *Nyawa di-hujong Pedang*, karya Ahmad Murad Nasaruddin dan memoir Sybil Kathigasu bertajuk *No Dram of Mercy*.

1. Berdasarkan pernyataan di atas, secara berkumpulan bincangkan persoalan yang berikut:
 - (a) Kekejaman yang dilakukan oleh pentadbiran tentera Jepun di negara kita.
 - (b) Kesengsaraan yang dialami oleh penduduk negara kita semasa pendudukan tentera Jepun.
 - (c) Reaksi rakyat terhadap pendudukan tentera Jepun.
 - (d) Iktibar yang diperoleh daripada peristiwa pendudukan tentera Jepun.
2. Setiap kumpulan akan membentangkan dapatan mereka dan berkongsi maklumat dengan kumpulan lain.

1. Perang Dunia Pertama tercetus pada tahun 1914.

Apakah faktor yang menyebabkan perang tersebut?

- A. Pearl Harbour diserang
- B. Wilayah Jerman diceroboh
- C. Perancis bersekutu dengan Rusia
- D. Bakal raja Austria-Hungary dibunuh

2. Bagaimanakah tokoh yang berikut mengembalikan maruah bangsa dan negaranya selepas Perang Dunia Pertama?

Pemimpin	Negara
Benito Mussolini	Itali
Adolf Hitler	Jerman

- A. Mengadakan referendum
- B. Memulihkan sistem monarki
- C. Mengukuhkan angkatan tentera
- D. Membangunkan industri baharu

3. Jepun menyerang tanah jajahan kuasa Barat di Asia dalam Perang Dunia Kedua.

Apakah tindakan kuasa Barat untuk menamatkan kemaraan Jepun?

- A. Menaja kegiatan subversif
- B. Melakukan serangan bom atom
- C. Membentuk pertubuhan serantau
- D. Mengisytiharkan dasar bumi hangus

4. Senarai yang berikut merujuk slogan yang digunakan oleh pihak Jepun.

- Semangat Asia
- Asia untuk orang Asia
- Lingkungan Sekemakmuran Asia Timur Raya

Apakah matlamat penggunaan slogan tersebut?

- A. Meluaskan kuasa
- B. Menyatukan wilayah
- C. Menyebarkan ideologi
- D. Menamatkan penjajahan

5. Ekonomi Tanah Melayu semakin merosot semasa pentadbiran Jepun antara tahun 1942–1945.

Bagaimanakah pentadbiran Jepun mengatasi keadaan tersebut?

- A. Melahirkan tenaga mahir
- B. Mengimport bahan makanan
- C. Menghentikan perdagangan antarabangsa
- D. Memperkenalkan sistem ekonomi kawalan

6. Poster yang berikut dikeluarkan oleh tentera Jepun semasa pendudukan Jepun di Tanah Melayu.

Sumber: Arkib Negara Malaysia.

- Apakah tujuan poster tersebut dikeluarkan oleh pentadbiran tentera Jepun?
- Jelaskan kandungan poster tersebut.
- Pada pandangan anda, mengapakah masalah kekurangan bekalan makanan berlaku semasa pendudukan Jepun?
- Wajarkah saranan seperti di dalam poster di atas diamalkan oleh generasi hari ini? Berikan ulasan anda.

Nilai, Patriotisme dan Iktibar

- Menghargai nikmat keamanan dunia kepada negara kita.
- Kesedaran semangat cinta akan negara.
- Sentiasa menghindari konflik dengan pihak yang boleh mengancam keamanan negara.
- Sentiasa menghargai keamanan dan belajar untuk hidup bersama-sama dalam keadaan aman dan harmoni.
- Kebijaksanaan dalam merancang strategi bagi menjamin kejayaan dalam perjuangan.
- Sentiasa bersedia berkorban untuk mempertahankan kedaulatan tanah air.
- Ketahanan fizikal dan mental penting dalam menghadapi cabaran hidup.

Diri dan Keluarga

Sentiasa membina kehidupan yang aman dan harmoni dalam keluarga dengan menghormati peranan setiap ahli dalam keluarga.

Negara

Menyelesaikan permasalahan melalui perundingan dan berusaha mengelakkan konflik yang boleh menjejaskan keamanan dan kesejahteraan masyarakat.

Pemimpin negara sentiasa membina hubungan dengan dunia luar untuk meningkatkan hubungan baik antara negara serantau.

Sumber: Pusat Maklumat Utusan dan Unit Foto Utusan Melayu (M) Bhd.